

The Serpent And The Peasant

გველი და გლეხი
Serpent and peasant
(The serpent) (the peasant)

იყო ერთი ბედნიერი ხელმწიფე. მის სამეფოში დიდი
There was one happy king His kingdom-in great
[in his kingdom]

თუ პატარა, ქალი თუ კაცი, ყველა ბედნიერი იყო,
or small woman or man all happy was
(were)

ყველგან სიხარული და ნეტარება სუფევდა.
everywere happiness and bliss reigned.

ერთხელ ამ ხელმწიფემ სიზმარი ნახა. სიზმარში,
Once this monarch dream saw Dream-in
[had a dream] (In this dream)

იმის სახლში ჭერზე კუდიტ მელა ჩამოკიდებულიყო.
his house-in ceiling-from tail-by fox was suspended
[in his house] (from the ceiling) (by the tail) (a fox)

გამოეღვიძა, ვერ მიხვდა სიზმარი რას ნიშავდა.
Awoke could not guess dream what signified
(He awoke) [what the dream meant]

შეკრიბა თავისი ნაზირ-ვეზირები, მაგრამ ვერც იმათ
Assembled his viziers but could not they
(He assembled) [they could not]

გამოიცნეს ეს სიზმარი რას მოასწავებდა.
divine this dream what foretold
[what this dream]

მერე ბრძანა: "შეკრიბეთ მთელი ჩემი სახელმწიფო,
Then (he) ordered assemble together all my kingdom

ეგებ მისვდეს ვინმე". მესამე დღეს მთელი
perhaps will guess someone On the third day all

მისი სახელმწიფოს ხალხი სულ ხელმწიფის სასახლეში
his kingdom-of people all king's palace-in
[the people of his kingdom] [in the king's palace]

იკიბებოდა. სხვათა შორის, ერთი საწყალი გლეხიც
assembled Others among one poor peasant too
[Among them]

მიდიოდა.
came

ერთგან ერთი ბილიკი უნდა გაეარა. ბილიკის
In one place one footpath had to travel footpath
(he had to)

აქეთ-იქიდან სულ პიტალო კლდეები იყო აყურებული.
on both sides all rocky mountains were raised

იქ რომ მივიდა ის გლეხი, ნახა, ამ ბილიკზე გველი
There when arrived that peasant saw this on footpath serpent

გაწოლილა, ყელი წამოუღერებია და ენა გადმოუგდია.
lying neck stretching and tongue putting out

გლეხი რომ ახლოს მივიდა, გველმა შესძახა:
Peasant when near went (the) serpent called out
[When the peasant came closer]

გამარჯობა, სად მიდიხარ, გლეხო? გლეხმა შესჩივლა
hello where are you going peasant peasant told
(The peasant) (spoke about)

თავისი გაჭირვება. შენ მაგისი ნუ გემინია;
his hardships You of it do not fear

პირობა მომეცი, რომ რასაც ხელმწიფე მოგცემს,
promise give me that what king will give you
[promise me]

შუაზე გამიყოფ და გასწავლიო. გლეხს გაუხარდა,
by half will divide and will teach Peasant rejoiced
[you will share half with me] (I will teach you) (The peasant)

პირობა მისცა და ფიციც დაუდო, რომ სულ მთლად
promise gave and oath took that all entirely
(an oath)

შენ მოგიტან რასაც ხელმწიფე მიწყალობებს, ოღონდ
you (will I) bring that (the) king will give me only
[I will bring you]

ამ ხიფათს გადამარჩინეო. გველმა უთხრა: მე
this (from) danger save me serpent said me
(for me)

ნახევარიც მეყოფა, ნახევარი შენი იყოსო და
half will be enough half yours let be and
[and let half be yours]

ხელმწიფესთან რომ მიხვალ, ასე მოახსენე: მელა იმასა
to the king when you arrive so say fox this

ნიშნავს, რომ შენს სახელმწიფოში ყველგან მელობაა,
means that in your kingdom everywhere cunning
(there's cunning)

პირფერობა და მოღალატეობაო.
hypocrisy and treachery

გლეხი წავიდა ეახლა ხელმწიფეს და მოახსენა,
peasant went (he) approached king and said
(The peasant) (the king) (told him)

როგორც გველმა ასწავლა. ხელმწიფეს ძალიან
what (the) serpent taught King very much
(The king)

მოეწონა და დიდი მოწყალება უბოძა. გლეხი
liked and great gifts gave Peasant
(The peasant)

იმ გზით აღარ გამობრუნდა, რომ
that way-by did not return so that
[by that way]

გველს არ შეჰყროდა და სხვა გზით მოუარა.
serpent might not meet and another path-by went
[he would not meet the serpent] [by another path]

გავიდა რამდენიმე ხანი.
Passed some time
(There passed)

ხელმწიფემ სხვა სიზმარი ნახა; სიზმარში ჭერზე
king other dream saw dream in ceiling-from
[the king had another dream] (in the dream) (from the ceiling)

შიშველი ხმალი ჩამოკიდებულიყო. მეფემ იმწამსვე იმ
naked sword was suspended King immediately that
(unsheathed) (The king)

გლეხთან გაგზავნა კაცი და სასაზღვეში დაიბარა.
peasant-for sent (a) man and (to his) palace asked him to come

გლეხს ძალიან შეეშინდა, მაგრამ სხვა გზა არ იყო
peasant very feared but other way not there was

და ისევ იმ წინანდელ ბილიკს დაადგა.
and again that as before footpath-by went
[took the same path as before]

მივიდა იმ ადგილას, სადაც წინათ გველი ნახა, მაგრამ
He came that to the place where before serpent saw but

ახლა ის გველი იქ აღარ დახვდა. დაუძახა: გველო,
now that serpent there no more was He cried serpent

გამოდი ერთ წამს, საქმე მაქვსო. არ შეწყვიტა სანამ
come here one second a case I have Not ceased until
(moment) [I have a problem] [He did not stop]

გველი არ გამოვიდა. ჰკითხა: რა გინდა, რა
serpent not came out he asked what you want what
()

გაგჭირვებიაო? გლეხმა უპასუხა: ესეა და ესეა ჩემი
(is) the matter peasant replied thus and thus my
[such and so is]

საქმე და უნდა მიშველო რამეო. გველმა უთხრა:
matter and you must help me with something serpent said

წადი, უთხარი მეფეს, რომ შიშველი ხმალი ომს
go tell king that naked sword war

მოასწავებს, ახლა მაგას შინ თუ გარეთ, ყველგან
means now him within or without everywhere

მტრები აეშლებიან, ომს გაუმართავენ და ეგვც
enemies are intriguing war will began and he

მოემზადოსო.
must prepare

გლეხმა მადლობა უთხრა და წავიდა. მივიდა და
Peasant thanks said and went Came and
(The peasant) (He came) (also)

მეფეს ისე მოახსენა, როგორც გველმა ასწავლა. მეფეს
to the king as told that serpent taught king

მოეწონა, ომისთვის მზადება იწყო და გლეხსაც დიდი
liked for war to prepare began and peasant great

წყალობა უბოძა. ახლა გლეხი პირდაპირ იმ ბილიკით
presents gave now peasant directly that by path

წავიდა, სადაც გველი ეგულებოდა. გველმა უთხრა: აბა,
went where serpent was serpent said now

მომიტანე ნახევარი, შენ რომ დამპირდიო? გლეხმა
did you brought me a half you that promised me peasant

უპასუხა: ნახევარი კი არა, შავი ქვა მოგიტანე და
answered half certainly not black stone I brought you and

ნაცარი ცხელიო. იძრო თან ზმალი და გამოუდგა.
ash hot (He) drew out sword and pursued it

გველმა სოროში შეასწრო, მაგრამ გლეხმა მაინც
(The) serpent into a hole retreated but (the) peasant still

მოასწრო და ზმლით ბოლო მოაკვეთა.
managed and sword-with tail cut off
(also) [to cut off the tail with the sword]

გავიდა კიდევ რამდენიმე ხანი. ხელმწიფემ კიდევ
(There) passed again some time (The) king again

სიზმარი ნახა. სიზმარში ჭერში დაკლული ცხვარი
dream saw Dream ceiling-in (a) slain sheep
[had a dream] (In the dream) (from the ceiling)

ჩამოეკიდათ. მეფემ ისევ იმ გლეხთან გაგზავნა კაცი.
was suspended king again that to the peasant sent man

ეს გლეხი ახლა უფრო მეტად შეშინდა. ახლა რაღა
this peasant now more much affread Now what

ვუთხრა მეფეს, რომ ვეახლებიო. აქამდე გველი
(I shall) tell to the king when I approach Until now serpent

მასწავლიდა, მაგრამ ახლა ისიც აღარაფერს მასწავლის,
was teaching (me) but now it could no longer teach me

- სიკეთის მაგიერ ზმლით ბოლო მოკვეთეო.
o goodness instead with sword tail (I) cut off

მაინც კიდევ იმ ბილიკით წავიდა.
Nevertheless still that footpath-by went
[Nevertheless he still went by that path]

იმ ადგილზე რომ მივიდა, სადაც გველი იყო,
That in place when arrived where (the) serpent was
[When he arrived in the place]

დაუძახა: გველო ერთ წამს აქ გამოდი, რაღაც
(he) called out serpent one second here come something

უნდა გითხრაო. გველი გამოვიდა. კაცმა უამბო თავისი
I shall tell you serpent came main told his

გაჭირვება. გველმა უთხრა: თუ ნახევარს მე მომცემ,
hardships serpent said if half me give

რასაც ხელმწიფე გიწყალობებს, გეტყვიო. გლეხი
(of) what king will give you I will tell you (The) peasant

დაჰპირდა და ფიცი მისცა. გველმა უთხრა: ეგ იმას
promised and oath gave serpent said that this
[swore an oath]

ნიშნავს, რომ ახლა ყველგან სიმშვიდე დადგება, ხალხი
means that now everywhere peace will come people

ცხვარივით მშვიდი და წყნარი იქნებაო.
as sheep quiet and calm will be

გლეხმა მადლობა უთხრა და წავიდა.
Peasant thank told and went
(The peasant) [thanked him]

ხელმწიფესთან რომ მივიდა,
King-at when came
[When he arrived with the king]

ისე მოახსენა, როგორც გველმა ასწავლა. მეფეს ძალიან
that said him as serpent taught King very
[he told him what the serpent had taught him]

მოეწონა და უფრო დიდი წყალობა უბოძა. გლეხი
liked and much great presents gave him peasant

იმავე გზით გამობრუნდა უკან, სადაც გველი იყო.
the same by way returned back where serpent was

მივიდა გველთან, მიართვა ყველაფერი, რაც კი
Came to serpent gave him everything that but

ხელმწიფისგან მიეღო, და უთხრა: ცოტა ხანს აქ
from the king received and told a little time here

მომითმინე და ახლავე იმასაც მოგართმევ, რაც წინათ
wait for me and right now that (I) will bring (to you) that before

მიმიღია ხელმწიფისგანო. თან ბოდიში მოუხადა
I had received from the king and forgiveness asked

იმისათვის, რომ წინათ აწყენინა. გველმა უთხრა: შენ
because that before offended serpent said you

მაგისი დარდი ნუ გექნება, შენზე არ ვბრაზობ. ეგ
of it worry don't have with you not I am angry This

ხომ შენი ბრალი არ იყო. პირველად, როცა მთელი
do your fault not was first time when all

ხალხი სულ ორპირი, მატყუარა, პირფერი და მოღალატე
people all duplicitous liar flattering and traitor

იყო, შენც მე მაშინ დამპირდი და სხვა გზით კი
was you too me then promised and another by way but

წახვედი შინაო. მეორედ, როცა ყველგან ომიანობა,
went home second time when everywhere war

ჩხუბი და ხოცვა ატყდა, შენც მე მაშინ მეჩხუბე
quarrel and massacre started you too with me than quarreled

და კუდი მომკვეთეო. ახლა, როცა ყველგან მშვიდობა
and tail cut me off now when everywhere peace

და სიყვარული ჩამოვარდა, შენც მაშინ ყველაფერი მე
and love are fallen you too then everything to me

მომიტანე და მომართვი. წადი, ძმაო, ღმერთმა
brought and presented go brother god

მშვიდობაში მოგახმაროს, მე შენი არა მინდა რაღ და
in peace will let you use I your not want nothing and

შესრიალდა გველი თავის სორღში.
cast itself serpent in its hole